

Sztána, 2024

2024. augusztus 25-én véget ért a Nemzetközi Népszerű Filmfesztivál, amelyre 40 alkotást neveztek a filmkészítők. 33 film került a versenybe, amelyeket 2024. augusztus 22-25. között Sztánán vetítettünk.

A díjazott filmek

FELNŐTT KATEGÓRIA

1. díj

Sztanó Hédi

„... én színházban gondolkodom” Mihályi Gábor koreográfus portréja

Mihályi Gábor Kossuth díjas koreográfus vall művészi hitvallásáról és viszonyáról a magyar folklórhoz, néphagyományokhoz. A filmben nemcsak a Magyar Állami Népi Együttes által előadott táncrészletek, de a koreográfiákat ihlető eredeti adatközlők és közegük is megjelennek. Az Erdélyben forgatott filmrészletek, ("táncmesterek és nótafák") mintegy felfedik az eredeti forrást, ahonnan a színpadi táncok erednek, és táncszínházzá formálódnak. (Operatőr: Dénes Zoltán, Varjasi Tibor)

2. díj

Zalai Szilveszter

A selmeczi szellem

Selmecbánya girbegurba, macskaköves utcái, virágos balkonjai és üdítő levegője csaknem minden odalátogató turistát elvarázsol. Vannak azonban, akiknek e város mást is jelent, akik az ódon kőfalakban egy közös történetre, a szelíd tájban lelki otthonra találnak: ők a mindenkori selmeczi diákok, az Akadémia ősi hagyományainak letéteményesei. Az avatatlan szem azonban mindössze a nyomaira bukkanhat Selmecbányán a legendás intézménynek – jelenvalóságára aligha. Joggal vetődik hát fel a kérdés: mégis mi lehet az, ami a diákok közösségét csaknem három évszázada, megannyi viszontagság ellenére is egyben tartja? A dokumentumfilmben erre a kérdésre keresnek választ az alkotók. (Operatőr: Erdei Bálint)

3. díj (megosztott)

Dénes Zoltán: Táncház – kezdetek Erdélyben

A táncházmozgalom erdélyi gyökereiről mesél Pávai István. A történetet korabeli filmrészletek és fényképek teszik színessé sok-sok muzsikával aláfestve. (Operatőr: Dénes Zoltán)

Koronghy Dániel

A falu, ami eltűnt a mocsárban

Nagyecsér a magyar szellemfalu, amely elhagyatott és omladozó épületei miatt vált ismeretté. A fiatal filmkészítők a dokumentumfilmben életet lehelnek az omladozó falakba, feltárva a falu és a hajdanán benne élő emberek történetét. A jelen és a múlt kontrasztjában feltárul, miért is hagyták maguk mögött az emberek a települést. Az okot saját bőrükön is megtapasztalták az alkotók. (Operatőr: Koronghy Dániel)

Különdíjak

Dr. Kós Károly Néprajztudós Alapítvány különdíja

Novák Tamás

A cserépkályhacsempe – készítés

A cserépkályhát német iparosok hozták be Budára közel 600 évvel ezelőtt. Leginkább a felső-középosztály körében terjedt el, ahol az esztétikai érték is hangsúlyt kapott. Palotás Géza cserépkályha-készítő mester szerint ebben a szakmában - minden aprólékos és gyötrelmes jellege ellenére – az a gyönyörű, hogy a világ legtermészetesebb anyagából, a földből, agyagból ilyen műveket lehet alkotni. Népi iparművészek Csongrádban és Vajdaságban c. EU támogatással, szerb-magyar koprodukcióban készült 15 részes néprajzi sorozat 10. epizódja (Operatőr: Novák Tamás)

Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum különdíja

Dala István

Én meg lettem Evacska! Portréfilm Fábián Éváról

Fábián Éva a táncházmozgalom egyik legsokoldalúbb, közismert-szeretett alakja, népdalénekes, pedagógus, gyermektáncház-vezető. Mindezek mellett olyan kiváló mai mesemondó, akinek tudása egyenértékű a hagyományos paraszti kultúránkban létezett mesemondó egyéniségekével. A portréfilm gazdag életpályájának egy szeletét, ezzel együtt elsősorban a mesemondó Fábián Évát mutatja be. (Operatőr: Dala István)

Magyar Néprajzi Társaság

Ružica Anja Tadic - Aleksandar Reljić

A Duna szeme

12 Duna-menti helyszínről és az ott élő emberekről szóló történet. A román, bolgár, vlach (oláh), szerb, horvát, magyar, felvidéki magyar és szlovák nemzetiségű szereplők saját közösségüket képviselő karakterek – tele szeretettel, szenvedéllyel, huncutsággal és kíváncsisággal. A történetek elbeszélői az átalakuló dunai vidékek megindítóan hiteles hősei, saját szülőföldjükéről mesélnek hat nyelven: tradicionális szokásokról és ünnepekről, modern városi trendekről, a múltból tovább élő legendákról, régi mesterségekről és kortárs művészeti alkotásokról. A Duna a világ egyik olyan multikulturális régióját fogja otthonosan egybe, ahol a sokszínűség is lehet közös érték. A folyó összeköti a történeteket, erőt és inspirációt jelent a 12 közösségnek. (Operatőr: Goran Velemir, Rastko Zekić)

Könyvjutalmak

Gregus Dezső

Az egyik utolsó kötélgyártó

Nagy Péter Csanádpalotán él, sok éve készít köteleket. Műhelyének bemutatása révén megismerjük a kötélgyártás fázisait a természetstől a kész termékekig. A kenderkötélre ma is igény van elsősorban az állattartásban, de használják azokat a konditermekben és egyre gyakrabban a lakások díszítésére is. Népi iparművészek Csongrádban és Vajdaságban c. EU támogatással, szerb-magyar koprodukcióban készült néprajzi sorozat 11. epizódja. (Operatőr: Gregus Dezső)

Fábián Andor

Hangszerhúrok, sorsfonalak

Fábián Andor filmjében olyan zenészeket ismerünk meg, akik a maguk erejéből tanultak meg cimbalmon játszani. A nyikómalomfalvi Czári Sándort a vidék utolsó cimbalmosának tartják, akinek köszönhetően egy fél évszázada alvó hangszer feltámadásának is szemtanúi lehetünk. A film szereplői részletesen és érzékletesen számolnak be a cimbalomhoz fűződő viszonyokról. (Operatőr: Farkas Antal)

Dorcsák Péter

„Szikes” – avagy hogyan készül a szódavíz

A szikvíz a leginkább ismert ital a csapvíz, a sör és a pálinka után. De hogyan is készül a szódavíz? Erre a kérdésre ad választ a film, mely a kerekegyházi szódásmester, Boldizsár András munkásságát mutatja be. A produkcióban megismerhetjük a szódavíz gyártását lépésről lépésre Bandi bácsi segítségével, aki már gyermekkorától szódagyártással foglalkozik. Betekintést nyerünk a gépek működésébe, a töltés és a palackozás módjába, valamint megtudhatjuk, hogy Boldizsár úr milyen módon került Magyarországra, azon belül Kerekegyházára a délszláv háború idején. (Operatőr: Dorcsák Péter, Palkó Patrik)

Cs. Gát László

A halas bicska

„Nincs két ugyanolyan bicska, legalábbis nálam nincs” – ezt Tarjányi József csongrádi késes mester mondta, hisz a sorozatban készülő termékek éppen a lényegét vennék el a halas bicskának. „Apósom, Csatári László segítségével sajátítottam el a mesterséget. Feleségem ősei hét dinasztiaig visszamenően késes mesteremberek voltak. Csongrádon volt a műhely és itt készítették a „szegedi” halas bicskát.” Népi iparművészek Csongrádban és Vajdaságban c. EU támogatással készült 15 részes szerb-magyar koprodukciós sorozat 2. epizódja. (Operatőr: Gregus Dezső)

Dicsérő oklevél

Jobbágy Flóra Inez

Egy kis magunké

Egy családi gazdaságban együtt dolgoznak a szülők, a gyerekek. Az állatok ellátása, a gazdaság üzemeltetése nehéz feladat. Most még szülők és a gyerekek együtt csinálják. Mi lesz, ha mindez megváltozik? (Operatőr: Jobbágy Flóra Inez)

IFJÚSÁGI KATEGÓRIA

1. díj

Peresztegi Hanna

A mi Covidkarácsonyunk

Karácsonyi szokásaink a Covid idején bizony megváltoztak. Hogy hogyan? A kisfilm elmeséli. (Operatőr: Peresztegi Hanna)

2. díj

Marton Áron

Győztünk ellene

Névtelen főszereplőnk tengeti vidám mindennapjait az iskolában, ám egy reggel minden megváltozik. Megjelenik egy COVID-19 nevű vírus, amelynek elképesztő terjedése miatt karantént rendelnek el. A boldog baráti idők eltűnnek, megjelenik a bezártság, a magány. Ő azonban vágyik a régi szép időkre, vágyik a szabadságra. Sokat kell rá várnia, de végül megszűnik a karantén, ismét szabad és boldog életet élhet...! (Operatőr: Marton Áron.
Vers: Martinyi Csenge)

3. díj

Peresztegi Mirkó

Az élet gyökerei

Mirkó nagymamája mesél az életéről, a gyerekkoráról és visszaemlékezik a régi időkre. A mesét régi fényképek színesítik. (Operatőr: Peresztegi Mirkó)

Dicsérő oklevél

Gáll Csanád

A régi Nagytarcsa diákszemmel

A kisfilmben a régi Nagytarcsát járják körbe diákként. Mesélnek az elhelyezkedéséről, a népviseletről és a sámáncsörgő történelméről és még sok más érdekes dologról ami Nagytarcsához tartozik. (Operatőr: Gáll Csanád)

Szép Benedek

A játszma

A filmet Járitz Józsa (1893-1986) egyik festménye ihlette, melyben az alkotók tükrözik azt a kortárs látásmódot, amelyben a fiatalok számára is vonzóbbá, érthetőbbé válik, például az animáció segítségével, az alkotó képének hangulata/üzenete.

A történetben életre kel a Kártyázók (1940-1950 körül?), című festmény úgy, hogy egy gimnazista lány elmegy a helytörténeti múzeumba és visz magával egy pakli kártyát, majd leül a festmény elé és elkezd keverni azt. Egyszer csak egy váratlan játékpартnere lesz, akivel elkezdene játszani...! (Operatőr: Marton Áron)

Németh Gréta-Pető Csenge-Szeghalmi Liza

A múlt újraéledése

Szanyban, a néphagyományokat ápoló rábaközi településen élő Varga Róbertről készült riportfilm. Róbert ("Baggio") egy olyan házban lakik, aminek régi berendezési tárgyait ő gyűjtötte, restaurálta és a ház minden tárgyáról órákig tudna mesélni. A filmben egy-két történetét ismerhettük meg. Látjuk, hogy jól megfér egymás mellett egy régi faragott íróasztal és egy laptop. (Operatőr: Gödri Dániel)

Mészáros Anna-Szép Benedek

Visszatér...

A filmben szereplő végzős gimnazista diákok a közelben zajló háború személyes gyötrelmeit mutatják be egy élő párkapcsolaton keresztül. A fikciós alkotásban a feleség álmában megjelenik egy angyal három jó és egy ördög, három rossz emléket felidézve a házaspár életéből. Az álomból felébredve férje kopogtat az ajtón. (Operatőr: Szép Benedek)